

ใช้ยาอย่างไรให้ปลอดภัย

แม้ว่ายาจะสามารถใช้รักษาให้หายป่วย และทำให้ร่างกายรู้สึกดีขึ้นได้ แต่สิ่งสำคัญที่ควรตระหนักไว้เสมอก็คือยาทุกชนิดล้วนแล้วแต่มีอันตรายเช่นเดียวกับที่มีคุณสมบัติขจัดนั้นก่อนใช้ ยาควรพิจารณาให้รอบคอบก่อนใช้ทุกครั้ง

1. คุยกับแพทย์ เภสัชกร หรือผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอพรายละเอียดเกี่ยวกับตัวท่านเองให้มากที่สุด
2. ทำความรู้จักยาที่ใช้ให้มากที่สุด
3. อ่านฉลากและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด
4. หลีกเลี่ยงปฏิกริยาระหว่างกันของยา
5. ตรวจสอบผลของยาที่จะเกิดขึ้นและอาการข้างเคียงจากการใช้ยา

จัดทำโดย

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

เทศบาลตำบลเขื่อนบางลาง

อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา

www.banglangdamcity.go.th

หลักการใช้อย่างทั่วไป

เนื่องจากยามีทั้งประโยชน์และโทษ ถ้าใช้ไม่ถูกต้อง อาจจะทำให้ผลในการรักษาโรคไม่ดี หรืออาจจะก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้ได้ จึงขอสรุปหลักการใช้อย่างพอให้เข้าใจได้ดังนี้

หลักทั่วไปและข้อปฏิบัติในการใช้ยา

1. ใช้ให้ถูกโรค เช่นต้องเสียค่าเงินยาแก้ท้องเสีย
2. ใช้ให้ถูกคน เช่นยาล้างพิษสำหรับนายสมหมาย ก็ให้ใช้กับนายสมหมายเท่านั้น ไม่ควรใช้กับคนอื่นโดยเพียงสังเกตว่า มีอาการเดียวกัน
3. ใช้ให้ถูกขนาดและระยะเวลาในการรักษา ไม่ควรกินยาเป็นลองเท้าสามที่สี่ เนื่องจากจะก่อให้เกิดพิษของยาได้
4. หมั่นศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับโรคที่พบบ่อย หรือใช้บ่อยในชีวิตประจำวัน
5. ต้องรู้รายละเอียดกับผู้ใช้ยา เช่น อายุ น้ำหนัก ประวัติการแพ้ยา มีครรภ์หรือให้นมบุตรหรือไม่ โรคประจำตัวอื่นๆ

6. ถ้าไม่มั่นใจในการใช้ยาให้ปรึกษาเภสัชกรใกล้บ้านท่าน เช่นร้านขายยา โรงพยาบาล หรือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

อันตรายจากการใช้ยา

ปกติยาจะมีทั้งคุณและโทษจะดีก่อนใช้ยาควรที่จะทราบรายละเอียดของตัวยาแต่ละชนิดที่จะใช้ อันตรายของยามีสาเหตุมาจาก

1. การใช้ยามากเกินไป (Overdosage toxicity) เช่น กินยาแก้ปวด Paracetamol มากจะทำให้ตับวายได้ ปกติไม่ควรกินยาแก้ปวดเกิน 5 วัน
2. ผลข้างเคียงของยา (Side effect) เป็นผลเสียของยาที่เราไม่ต้องการ เช่น Tetracycline ทำให้เกิดฟันเหลือง การขาดยา ยาล้างพิษ ทำให้ท้อง
3. การแพ้ยา (Drug allergy) มีอาการได้ตั้งแต่เป็นผื่น: ผื่นคัน หนึ่งคาบวม ปวดกลางใจ สิ้น นม ท้องอืด ท้อง มาก: เป็นลม Shock หนึ่งลมไปทั้งตัว ยาที่แพ้ได้บ่อยๆ เช่น ยานิวโทรเจน กลุ่มเพนนิซิลิน ยาต้านจุลชีพ กลุ่ม Sulfonamide

ประเภทของยา

ยาสามัญประจำบ้าน เป็นยาที่ได้รับการพิจารณาแล้วว่าปลอดภัย โอกาสเป็นอันตรายต่อสุขภาพมีน้อย ให้วางจำหน่ายได้โดยทั่วไป และผู้ซื้อสามารถตัดสินใจซื้อด้วยตนเองตามอาการเจ็บป่วย แต่ยาที่เป็นยาลามัญประจำบ้านได้นั้น ต้องเป็นตำรับยา สรรพคุณ ขนาด วิธีใช้ ค่าเสียเงิน การเก็บรักษา และขนาดบรรจุตามที่กำหนด

ยาอันตราย เป็นยาที่ต้องขายเฉพาะในร้านขายยาแผนปัจจุบันภายใต้การควบคุมของ

ยาควบคุมพิเศษ เป็นยาที่จ่ายได้เมื่อมีสารเคมีในสิ่งยามาก่อนยา กลุ่มนี้เป็นยาที่มีความเป็นพิษภัยสูงหรืออาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพได้ง่าย จึงเป็นยาที่ถูกจำกัดการใช้